

Δείγμα σημειώσεων

Προετοιμασία λατινικά – β' λυκείου

ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ

Α' ΚΛΙΣΗ – DECLINATIO PRIMA

Η πρώτη κλίση ουσιαστικών περιέχει μόνο **αρσενικά** και **θηλυκά** ουσιαστικά που ο χαρακτήρας του θέματος είναι **-a**.

- ❖ Στην πλειονότητά τους τα ουσιαστικά αυτής της κλίσης είναι θηλυκά εκτός από : 1. όσα δηλώνουν αρσενικά πρόσωπα ή ιδιότητα π.χ **nauta**/ 2. όσα δηλώνουν εθνική ιδιότητα π.χ **Persa** / 3. όσα δηλώνουν ονόματα ποταμών π.χ **Trebia**-ae , **Allia**-ae. που είναι αρσενικά .
- ❖ Τα ουσιαστικά **dea** (θεά) και **filia** (κόρη) σχηματίζουν τη **δοτική και την αφαιρετική πληθυντικού και σε –abus** εκτός από την κανονική κατάληξη σε **-is** , όταν πρέπει να διακρίνουμε το γένος από τις όμοιες πτώσεις των ουσιαστικών **deus** και **filius**. Δοτ./αφαιρ.πλ.: deis+deabus/ filiis+ filiabus
- ❖ Το ουσιαστικό familiae-a , έχει και κατάληξη σε **-as** εκτός από **-ae** στη γενική ενικού . Χρησιμοποιείται στις φράσεις pater familias . Αυτή η κατάληξη είναι αρχαϊκή.

1

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΟΥ Α' ΚΛΙΣΗΣ

	NUMERUS SINGULARIS	NUMERUS PLURALIS
NOMINATIVUS	Terra	Terrae
GENETIVUS	Terrae	Terrarum
DATIVUS	Terrae	Terris
ACCUSATIVUS	Terram	Terras
VOCATIVUS	Terra	Terrae
ABLATIVUS	Terra	Terris

	NUMERUS SINGULARIS	NUMERUS PLURALIS
NOMINATIVUS	dea	deae
GENETIVUS	deae	dearum
DATIVUS	deae	deis (deabus)
ACCUSATIVUS	deam	deas
VOCATIVUS	dea	deae
ABLATIVUS	dea	deis (deabus)

Β' ΚΛΙΣΗ – DECLINATIO SECUNDA

Η β' κλίση ουσιαστικών περιέχει ουσιαστικά που ανήκουν και στα **τρία γένη**. Τα αρσενικά και τα θηλυκά λήγουν σε **-us** ή **-er** και τα ουδέτερα σε **-um**.

- ❖ **Θηλυκά σε -us** είναι τα ουσιαστικά που δηλώνουν ονόματα πόλεων ή φυτών π.χ **malus-I** (μηλιά) και **ficus-I** (συκιά)/ **Ephesus-I** (Έφεσος).
- ❖ Τα **υπερδυσύλλαβα** ουσιαστικά σε **-ius** και **-ium** στη γενική ενικού συναιρούν το **-ii** σε **-i**. Π.χ **beneficium-ii/-I**
- ❖ Τα **κύρια** ονόματα σε **-ius** όπως και το προσηγορικό **filius** σχηματίζουν την **κλητική ενικού σε -I** αντί για **-e**. Π.χ **Vergili// fili**
- ❖ Από τα ουσιαστικά που λήγουν σε **-er** : 1. όπως το **puer** κλίνονται τα : **socer/ vesper/ vir//** 2. όπως το **ager** (δηλαδή συγκόπτουν το e στις πλάγιες πτώσεις του ενικού και σε όλο τον πληθυντικό) κλίνονται τα: **liber/ culter/ magister/ minister**.
- ❖ Το **vir** είναι το μοναδικό ουσιαστικό σε **-ir** της β' κλίσης.
- ❖ Το ουσιαστικό **deus** παρουσιάζει ιδιαιτερότητα στην κλίση του και απαιτεί **ιδιαίτερη προσοχή**.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΚΛΙΣΗΣ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΣΕ -US (αρσενικού/θηλυκού)

	NUMERUS SINGULARIS	NUMERUS PLURALIS
NOMINATIVUS	Dominus	Domini
GENETIVUS	Domini	Dominorum
DATIVUS	Domino	Dominis
ACCUSATIVUS	Dominum	Dominos
VOCATIVUS	Domine	Domini
ABLATIVUS	domino	dominis

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΚΛΙΣΗΣ ΟΥΔΕΤΕΡΟΥ ΣΕ -UM

	NUMERUS SINGULARIS	NUMERUS PLURALIS
NOMINATIVUS	Donum	Dona
GENETIVUS	Doni	Donorum
DATIVUS	Dono	Donis
ACCUSATIVUS	Donum	Dona
VOCATIVUS	Donum	Dona
ABLATIVUS	Dono	donis

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΚΛΙΣΗΣ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΥΠΕΡΑΙΣΥΛΛΑΒΟΥ ΣΕ -IUS.

	NUMERUS SINGULARIS	ΟΥΔΕΤΕΡΟ ΣΕ -IUM
NOMINATIVUS	filius	Beneficium
GENETIVUS	fili/-I	Beneficii/-i
DATIVUS	filio	Beneficio
ACCUSATIVUS	filium	Beneficium
VOCATIVUS	fili	Beneficium
ABLATIVUS	filio	Beneficio

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΚΛΙΣΗΣ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΣΕ -ER (PUER)

	NUMERUS SINGULARIS	NUMERUS PLURALIS
NOMINATIVUS	Puer	Puer-I
GENETIVUS	Puer-i	Puer-orum
DATIVUS	Puer-o	Puer-is
ACCUSATIVUS	Puer-um	Puer-os
VOCATIVUS	Puer	Puer-i
ABLATIVUS	Puer-o	Puer-is

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΚΛΙΣΗΣ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΣΕ -ER (AGER)

	NUMERUS SINGULARIS	NUMERUS PLURALIS
NOMINATIVUS	Ager	agr-I
GENETIVUS	Agri	agr-orum
DATIVUS	Agro	agr-is
ACCUSATIVUS	Agrum	agr-os
VOCATIVUS	Ager	agr-i
ABLATIVUS	Agro	agr-is

ΤΟ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΟ VIR

	NUMERUS SINGULARIS	NUMERUS PLURALIS
NOMINATIVUS	Vir	vir-I
GENETIVUS	Viri	vir-orum
DATIVUS	viro	vir-is
ACCUSATIVUS	virum	vir-os
VOCATIVUS	vir	vir-i
ABLATIVUS	viro	vir-is

ΤΟ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΟ DEUS

	NUMERUS SINGULARIS	NUMERUS PLURALIS
NOMINATIVUS	Deus	Dei/dii/di
GENETIVUS	Dei	Deorum/deum
DATIVUS	Deo	Deis/diis/dis
ACCUSATIVUS	Deum	Deos
VOCATIVUS	Deus/dive (dee)	Dei/dii/di
ABLATIVUS	Deo	Deis/diis/dis

ΑΝΤΩΝΥΜΙΕΣ

1. ΠΡΟΣΩΠΙΚΕΣ ΑΝΤΩΝΥΜΙΕΣ

	Α	β'	γ'
Nom.	Ego	Tu	-
Gen.	Mei	Tui	sui
Dat.	Mihi	Tibi	sibi
Acc.	Me	Te	se
Voc.	-	-	-
Abl.	a me	a te	a se
Nom.	Nos	Vos	-
Gen.	Nostri/ nostum	Vestrum/ vestri	sui
Dat.	Nobis	Vobis	sibi
Acc.	Nos	Vos	se
Voc.	-	-	-
Abl.	a nobis	a vobis	a se

- Οι προσωπικές αντωνυμίες έχουν ρόλο ουσιαστικού
- Η αλληλοπάθεια εκφράζεται με τις φράσεις *inter nos/ inter vos* ...π.χ *inter nos amamus* (αγαπιόμαστε)
- Η αυτοπάθεια εκφράζεται με την προσωπ. Αντωνυμία π.χ *se amat* αγαπά τον εαυτό του / *se expedit*...(αιτ. αντωνυμίας).
- Η γενική πληθ. του α' και β' προσώπου σε –Ι χρησιμοποιείται όταν η γενική είναι κτητική ή αντικειμενική ενώ ο τύπος σε –um όταν η γενική είναι διαιρετική.

2. ΚΤΗΤΙΚΕΣ ΑΝΤΩΝΥΜΙΕΣ

ΓΙΑ ΕΝΑ ΚΤΗΤΟΡΑ	ΓΙΑ ΠΟΛΛΟΥΣ ΚΤΗΤΟΡΕΣ
Meus-a-um	Noster- nostra- nostrum
Tuus-a-um	Vester-vestra-vestrum
Suus-a-um	Suus-a-um

Nom.	Meus	Mea	Meum
Gen.	Mei	Meae	Mei
Dat.	Meo	Meae	Meo
Acc.	Meum	Meam	Meum
Voc.	Mi/ meus	(mea)	(meum)
Abl.	Meo	mea	meo
Nom.	mei	Meae	Mea
Gen.	meorum	Mearum	Meorum
Dat.	meis	Meis	Meis
Acc.	meos	Meas	Mea
Voc.	(mei)	(meae)	(mea)
Abl.	meis	meis	meis

Nom.	tuus	tua	tuum
Gen.	tui	tuae	tui
Dat.	tuo	tuae	tuo
Acc.	tuum	tuam	tuum
Voc.	-	-	-
Abl.	tuo	tua	tuo
Nom.	tui	tuae	tua
Gen.	tuorum	tuarum	tuorum
Dat.	tuis	tuis	tuis
Acc.	tuos	tuas	tua
Voc.	-	-	-
Abl.	tuis	tuis	tuis

Nom.	suus	sua	suum
Gen.	sui	suae	sui
Dat.	suo	suae	suo
Acc.	suum	suam	stuum
Voc.	-	-	-
Abl.	suo	sua	suo
Nom.	sui	suae	sua
Gen.	suorum	suarum	suorum
Dat.	suis	suis	suis
Acc.	suos	suas	sua
Voc.	-	-	-
Abl.	suis	suis	suis

Nom.	Noster	Nostra	Nostrum'
Gen.	Nostri	Nostrae	Nostri
Dat.	Nostro	Nostrae	Nostro
Acc.	Nostrum	Nostram	Nostrum
Voc.	(noster)	(nostra)	(nostrum)
Abl.	nostro	nostra	nostro
Nom.	Nostri	Nostrae	Nostra
Gen.	Nostrorum	Nostrarum	Nostrorum
Dat.	Nostriis	Nostris	Nostris
Acc.	Nostros	Nostras	Nostra
Voc.	(nostri)	(nostrae)	(nostra)
Abl.	nostris	nostris	nostris

Nom.	vester	vestra	vestrum'
Gen.	vestri	vestrae	vestri
Dat.	vestro	vestrae	vestro
Acc.	vestrum	vestram	vestrum
Voc.	-	-	-
Abl.	vestro	vestra	vestro
Nom.	vestri	vestrae	vestra
Gen.	vestrorum	vestrarum	vestrorum
Dat.	vestris	vestris	vestris
Acc.	vestros	vestras	vestra
Voc.	-	-	-
Abl.	vestris	vestris	vestris

- Οι κτητικές παίζουν ρόλο επιθέτου και κλίνονται όπως τα δευτερόκλιτα επίθετα.

3. ΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΝΤΩΝΥΜΙΕΣ

- Hic- haec- hoc
- Ille- illa- illud
- Iste-ista- istud
- Talis-is-e
- Tantus-a-um
- Tot (άκλιτη)

Nom.	Hic	Haec	Hoc
Gen.	Huius	Huius	Huius
Dat.	Huic	Huic	Huic
Acc.	Hunc	Hanc	Hoc
Voc.	-	-	-
Abl.	hoc	hac	hoc
Nom.	Hi	Hae	Haec
Gen.	Horum	Harum	Horum
Dat.	His	His	His

Acc.	Hos	Has	Haec
Voc.	-	-	-
Abl.	his	his	his

Nom.	Ille	Illa	Illud
Gen.	Illius	Illius	Illius
Dat.	Illi	Illi	Illi
Acc.	Illum	Illam	Illud
Voc.	-	-	-
Abl.	illo	illa	illo

Nom.	Illi	Illae	Illae
Gen.	Illorum	Illarum	Illorum
Dat.	Illis	Illis	Illis
Acc.	Illos	Illas	Illas
Voc.	-	-	-
Abl.	illis	illis	illis

Nom.	Iste	Ista	Istud
Gen.	Istius	Istius	Istius
Dat.	Isti	Isti	Isti
Acc.	Istum	Istam	Istud
Voc.	-	-	-
Abl.	isto	ista	isto

Nom.	Isti	istae	ista
Gen.	Istorum	istarum	istorum
Dat.	Istis	istis	Istis
Acc.	Istos	istas	Ista
Voc.	-	-	-
Abl.	istis	istis	istis

Nom.	Talis	Talis	Tale
Gen.	Talis	Talis	Talis
Dat.	Tali	Tali	Tali
Acc.	Talem	Talem	Tale
Voc.	-	-	-
Abl.	tali	tali	tali

Nom.	Tales	Tales	Talia
Gen.	Talium	Talium	Talium
Dat.	Talibus	Talibus	Talibus
Acc.	Tales	Tales	Talia
Voc.	-	-	-
Abl.	talibus	talibus	talibus

Nom.	Tantus	Tanta	Tantum
Gen.	Tanti	Tantae	Tanti
Dat.	Tanto	Tantae	Tanto
Acc.	Tantum	Tantum	Tantum

Voc.	-	-	-
Abl.	tanto	tanta	tanto
Nom.	Tanti	Tantae	Tanta
Gen.	Tantium	Tantium	Tantium
Dat.	Tantibus	Tantibus	Tantibus
Acc.	Tantos	Tantas	Tanta
Voc.	-	-	-
Abl.	tantibus	tantibus	tantibus

4. ΟΡΙΣΤΙΚΕΣ ΑΝΤΩΝΥΜΙΕΣ

- **Is- ea -id**
- **Ipsa- ipsa- ipsum**
- **Idem- eadem- idem**

Nom.	Is	Ea	Id
Gen.	Eius	Eius	Eius
Dat.	Ei	Ei	Ei
Acc.	Eum	Eam	Id
Voc.	-	-	-
Abl.	eo	ea	eo
Nom.	Ei/ii/I	Eae	Ea
Gen.	Eorum	Earum	Eorum
Dat.	Eis/iis/is	Eis/iis/is	Eis/iis/is
Acc.	Eos	Eas	Ea
Voc.	-	-	-
Abl.	eis/iis/is	eis/iis/is	eis/iis/is

Nom.	Ipsa	Ipsa	Ipsum
Gen.	Ipsius	Ipsius	Ipsius
Dat.	Ipsi	Ipsi	Ipsi
Acc.	Ipsum	Ipsam	Ipsum
Voc.	-	-	-
Abl.	ipso	ipsa	ipso
Nom.	Ipsi	Ipsae	Ipsa
Gen.	Ipsorum	Ipsarum	Ipsorum
Dat.	Ipsibus	Ipsibus	Ipsibus
Acc.	Ipsos	Ipsas	Ipsa
Voc.	-	-	-
Abl.	ipsis	ipsis	ipsis

Nom.	Idem	Eadem	Idem
Gen.	Eiusdem	Eiusdem	Eiusdem
Dat.	Eidem	Eidem	Eidem
Acc.	Eundem	Eandem	Idem
Voc.	-	-	-
Abl.	eodem	eadem	eodem
Nom.	Eidem/iidem	Eaedem	Eaedem
Gen.	Eorumdem	Eeorundem	Eeorundem

Dat.	Eisdem/iisdem/isdem	Eisdem/iisdem/isdem	Eisdem/iisdem/isdem
Acc.	Eosdem	Easdem	Eadem
Voc.	-	-	-
Abl.	eisdem/iisdem/isdem	Eisdem/iisdem/isdem	Eisdem/iisdem/isdem

5. ΑΝΑΦΟΡΙΚΕΣ ΑΝΤΩΝΥΜΙΕΣ

- **Qui- quae- quod**
- **Qualis- qualis- quale**
- **Quantus- a- um**
- **Quicumque- quaecumque- quodcumque**

Nom.	Qui	Quae	Quod
Gen.	Cuius	Cuius	Cuius
Dat.	Cui	Cui	Cui
Acc.	Quem	Quam	Quod
Voc.	-	-	-
Abl.	quo	qua	quo
Nom.	Qui	Quae	Quae
Gen.	Quorum	Quarum	Quorum
Dat.	Quibus	Quibus	Quibus
Acc.	Quos	Quas	Quae
Voc.	-	-	-
Abl.	quibus	quibus	quibus

Nom.	Qualis	Qualis	Quale
Gen.	Qualis	Qualis	Qualis
Dat.	Quali	Quali	Quali
Acc.	Qualem	Qualem	Quale
Voc.	-	-	-
Abl.	quali	quali	quali
Nom.	Quales	Quales	Qualia
Gen.	Qualium	Qualium	Qualium
Dat.	Qualibus	Qualibus	Qualibus
Acc.	Quales	Quales	Qualia
Voc.	-	-	-
Abl.	qualibus	qualibus	qualibus

Nom.	Quantus	Quanta	Quantum
Gen.	Quanti	Quantae	Quanti
Dat.	Quanto	Quantae	Quanto
Acc.	Quantum	Quantam	Quantum
Voc.	-	-	-
Abl.	quanto	quanta	quanto
Nom.	Quanti	Quantae	Quanta
Gen.	Quantorum	Quantarum	Quantorum

Dat.	Quantis	Quantis	Quantis
Acc.	Quantos	Quantas	Quanta
Voc.	-	-	-
Abl.	quantis	quantis	quantis

6. **ΕΡΩΤΗΜΑΤΙΚΕΣ ΑΝΤΩΝΥΜΙΕΣ**

- Quis-quis-quis**
- Quantus-a-um**
- Uter-utra-utrum**

Nom.	Quis	Quis	Quid
Gen.	Cuius	Cuius	Cuius
Dat.	Cui	Cui	Cui
Acc.	Quem	Quem	Quid
Voc.	-	-	-
Abl.	quo	quo	quo
Nom.	Qui	Quae	Quae
Gen.	Quorum	Quarum	Quorum
Dat.	Quibus	Quibus	Quibus
Acc.	Quos	Quas	Quae
Voc.	-	-	-
Abl.	quibus	quibus	quibus

Η αντωνυμία quantus κλίνεται όπως η αναφορική

Nom.	Uter	Utra	Utrum
Gen.	Utrius	Utrius	Utrius
Dat.	Utri	Utri	Utri
Acc.	Utrum	Utram	Utrum
Voc.	-	-	-
Abl.	utro	utra	utro
Nom.	Utri	Utrae	Utra
Gen.	Utrorum	Utrarum	Utrorum
Dat.	Utris	Utris	Utris
Acc.	Utros	Utras	Utra
Voc.	-	-	-
Abl.	utris	utris	utris

1. **ΑΟΡΙΣΤΕΣ ΑΝΤΩΝΥΜΙΕΣ**

Ουσιαστικές

- **Quis- quae/qua- quid**
- **Quidam-quaedam-quiddam**
- **Aliquis-aliquae/aliqua-aliquid**
- **Nemo/ nihil**
- **Unusqui(s)que-unaquaeque-unumquidque**
- **Unus aliquis/ una aliqua/ unum aliquid**

Επιθετικές

- **Qui-quae/qua- quod**

- **Aliqui-aliqua-aliquod**
- **Quidam-quaedam-quoddam**

Nom.	Quis	Quae/qua	Quid
Gen.	Cuius	Cuius	Cuius
Dat.	Cui	Cui	Cui
Acc.	Quem	Quam	Quid
Voc.	-	-	-
Abl.	quo	qua	quo
Nom.	Qui	Quae	Qua/quae
Gen.	Quorum	Quarum	Quorum
Dat.	Quibus	Quibus	Quibus
Acc.	Quos	Quas	Qua/quae
Voc.	-	-	-
Abl.	quibus	quibus	quibus

Nom.	Quisdam	Quae/quadam	Quiddam
Gen.	Cuiusdam	Cuiusdam	Cuiusdam
Dat.	Cuidam	Cuidam	Cuidam
Acc.	Quendam	Quandam	Quiddam
Voc.	-	-	-
Abl.	quodam	quadam	quodam
Nom.	Quidam	Quaedam	Qua/quaedam
Gen.	Quorundam	Quarundam	Quorundam
Dat.	Quibusdam	Quibusdam	Quibusdam
Acc.	Quosdam	Quasdam	Qua/quaedam
Voc.	-	-	-
Abl.	quibusdam	quibusdam	quibusdam

Nom.	aliquis	aliquae/qua	aliquid
Gen.	alicuius	alicuius	alicuius
Dat.	alicui	alicui	alicui
Acc.	aliquem	aliquam	aliquid
Voc.	-	-	-
Abl.	aliquo	aliqua	aliquo
Nom.	aliqui	Aliquae	aliqua/quae
Gen.	aliquorum	aliquarum	aliquorum
Dat.	aliquibus	aliquibus	aliquibus
Acc.	aliquos	aliquas	aliqua/quae
Voc.	-	-	-
Abl.	aliquibus	aliquibus	aliquibus

Nom.	Nemo	Nemo	Nihil/nil
Gen.	Nullius	Nullius	Nullius rei
Dat.	Nemini	Nemini	Nulli rei
Acc.	Neminem	Neminem	Nihil/ nil
Voc.	-	-	-

Abl.	nullo	nullo	nulla re
Nom.	Nulli	Nulli	Nullae res
Gen.	Nullorum	Nullorum	Nullarum rerum
Dat.	Nullis	Nullis	Nullis rebus
Acc.	Nullos	Nullos	Nullas res
Voc.	-	-	-
Abl.	nullis	nullis	nullis rebus

Nom.	unusquisque	unaquae/quaque	unumquidque
Gen.	uniuscuiusque	uniuscuiusque	uniuscuiusque
Dat.	unicuique	unicuique	unicuique
Acc.	unumquemque	unamquamque	unumquidque
Voc.	-	-	-
Abl.	unoquoque	unaquaque	unoquoque
Nom.	uniquique	unaquaeque	Unaquaeque
Gen.	unorumquorumque	unarumquarumque	Unorumquorumque
Dat.	unisque	unisque	Unisque
Acc.	unosquosque	unasquasque	Unaquaeque
Voc.	-	-	-
Abl.	unisque	unisque	unisque

Nom.	Unus aliquis	Una aliqua/qua	Unum aliquid
Gen.	Unius alicuius	Unius alicuius	Unius alicuius
Dat.	Uni alicui	Uni alicui	Uni alicui
Acc.	Unum aliquem	Unam aliquam	Unum aliquid
Voc.	-	-	-
Abl.	uno aliquo	una aliqua	uno aliquo
Nom.	Uni aliqui	Unae Aliquae	Una aliqua
Gen.	Unorum aliquorum	Unarum aliquarum	Unorum aliquorum
Dat.	Unis aliquibus	Unis aliquibus	Unis aliquibus
Acc.	Unos aliquos	Unas aliquas	Una aliqua
Voc.	-	-	-
Abl.	unis aliquibus	unis aliquibus	unis aliquibus

Nom.	Qui	Quae/qua	Quod
Gen.	Cuius	Cuius	Cuius
Dat.	Cui	Cui	Cui
Acc.	Quem	Quam	Quod
Voc.	-	-	-
Abl.	quo	qua	quo
Nom.	Qui	Quae	Qua/quae
Gen.	Quorum	Quarum	Quorum
Dat.	Quibus	Quibus	Quibus
Acc.	Quos	Quas	Qua/quae
Voc.	-	-	-

Abl.	quibus	quibus	quibus

Nom.	Aliqui	Aliqua	aliquid
Gen.	alicuius	alicuius	alicuius
Dat.	alicui	alicui	alicui
Acc.	aliquem	aliquam	aliquid
Voc.	-	-	-
Abl.	aliquo	aliqua	aliquo

Nom.	aliqui	Aliquae	aliqua
Gen.	aliquorum	aliquarum	aliquorum
Dat.	aliquibus	aliquibus	aliquibus
Acc.	aliquos	aliquas	aliqua
Voc.	-	-	-
Abl.	aliquibus	aliquibus	aliquibus

Nom.	Quidam	Quaedam	Quoddam
Gen.	Cuiusdam	Cuiusdam	Cuiusdam
Dat.	Cuidam	Cuidam	Cuidam
Acc.	Quendam	Quandam	Quoddam
Voc.	-	-	-
Abl.	quodam	quadam	quodam

Nom.	Quidam	Quaedam	Quaedam
Gen.	Quorundam	Quarundam	Quorundam
Dat.	Quibusdam	Quibusdam	Quibusdam
Acc.	Quosdam	Quasdam	Quaedam
Voc.	-	-	-
Abl.	quibusdam	quibusdam	quibusdam

Η ΚΛΙΣΗ ΤΩΝ ΑΝΤΩΝΥΜΙΚΩΝ ΕΠΙΘΕΤΩΝ

- **Alius-alia-aliud**
- **Totus-a-um**
- **Unus-a-um**
- **Ullus-a-um**
- **Nullus-a-um**
- **Solus-a-um**
- **Alter-altera-alterum**
- **Uter-utra-utrum**
- **Neuter-neutra-neutrum**
- **Uterque-utroque-utrumque**

Nom.	Alius	Alia	Aliud
Gen.	Alius	Alius	Alius
Dat.	Alii/ali	Alii/ali	Alii/ali
Acc.	Alium	Aliam	Aliud
Voc.	-	-	-
	alio	alia	alio

Abl.			
Nom.	Alii	Aliae	Alia
Gen.	Aliorum	Aliarum	Aliorum
Dat.	Aliis	Aliis	Aliis
Acc.	Alios	Alias	Alia
Voc.	-	-	-
Abl.	aliis	aliis	aliis

Nom.	Totus	Tota	Totum
Gen.	Totius	Totius	Totius
Dat.	Toti	Toti	Toti
Acc.	Totum	Totam	Totum
Voc.	-	-	-
Abl.	toto	tota	toto
Nom.	Toti	Totae	Tota
Gen.	Totorum	Totarum	Totorum
Dat.	Totis	Totis	Totis
Acc.	Totos	Totas	Tota
Voc.	-	-	-
Abl.	totis	totis	totis

Με παρόμοιο τρόπο (δηλ. όπως τα δευτερόκλιτα επίθετα με τη διαφορά ότι η γενική εν. λήγει σε -ius και η δοτική σε -i.) κλίνονται και τα αντωνυμικά επίθετα: unus/ ullus/nullus/ nulli/nonnulli/solus

Nom.	Alter	Altera	Alterum
Gen.	Alterius	Alterius	Alterius
Dat.	Alteri	Alteri	Alteri
Acc.	Alterum	Alteram	Alterum
Voc.	-	-	-
Abl.	altero	altera	altero
Nom.	Alteri	Alterae	Altera
Gen.	Alterorum	Alterarum	Alterorum
Dat.	Alteris	Alteris	Alteris
Acc.	Alteros	Alteras	Alteras
Voc.	-	-	-
Abl.	alteris	alteris	alteris

Nom.	uter	utra	utrum
Gen.	utrius	utrius	utrius
Dat.	utri	utri	utri
Acc.	utrum	utram	utrum
Voc.	-	-	-
Abl.	utro	utra	utro
Nom.	utri	utrae	utra
Gen.	utrorum	utrarum	utrorum

Dat.	utris	utris	utris
Acc.	utros	utras	utra
Voc.	-	-	-
Abl.	utris	utris	utris

- Το *uterque* κλίνεται όμοια με το *uter* με την προσθήκη του *que* μετά την κατάληξη

Nom.	Neuter	Neutra	Neutrum
Gen.	Neutrius	Neutrius	Neutrius
Dat.	Neutri	Neutri	Neutri
Acc.	Neutrum	Neutram	Neutrum
Voc.	-	-	-
Abl.	neutro	neutra	neutro
Nom.	Neutri	Neutrae	Neutra
Gen.	Neutorum	Neutarum	Neutorum
Dat.	Neutris	Neutris	Neutris
Acc.	Neutros	Neutras	Neutra
Voc.	-	-	-
Abl.	neutris	neutris	neutris

Κείμενα

ΚΕΙΜΕΝΟ 3: Η ΠΕΡΙΠΕΤΕΙΑ ΤΗΣ ΑΝΔΡΟΜΕΔΑΣ

Cepheus et Cassiope Andromedam filiam habent. Cassiope , superba forma sua, cum Nymphis se comparat. Neptunus iratus ad oram Aethiopiae urget beluam marinam, quae incolis nocet. Oraculum incolis respondet: «regia hostia deo placet!». Tum Cepheus Andromedam ad scopulum adligat ; belua ad Andromedam se movet. Repente Perseus calceis pennatis advolat; Puelam videt et stupet forma puellae. Perseus hasta beluam delet et Andromedam liberat. Cepheus, Cassiope et incolae Aethiopiae valde gaudent.

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ:

Ο Κηφέας και η Κασσιόπη έχουν κόρη την Ανδρομέδα. Η Κασσιόπη, περήφανη για την ομορφιά της συγκρίνει τον εαυτό της με τις Νηρηίδες. Ο Ποσειδώνας οργισμένος στέλνει στην ακτή της Αιθιοπίας ένα θαλάσσιο κήτος, το οποίο αφανίζει τους κατοίκους. Το μαντείο απαντά στους κατοίκους: « βασιλικό σφάγιο για θυσία αρέσει στο θεό!» Τότε ο Κηφέας δένει την Ανδρομέδα σε ένα βράχο. Το κήτος κατευθύνεται προς την Ανδρομέδα. Ξαφνικά ο Περσέας καταφτάνει πετώντας με τα φτερωτά σανδάλια. Βλέπει την κοπέλα και θαμπώνεται από την ομορφιά της κοπέλας. Ο Περσέας σκοτώνει το κήτος με το δόρυ και ελευθερώνει την Ανδρομέδα. Ο Κηφέας, η Κασσιόπη, και οι κάτοικοι της Αιθιοπίας χαίρονται πάρα πολύ.

ΛΕΞΙΛΟΓΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Cepheus : ονομ. ενικ. του αρσεν. ουσιαστ. Β' κλίσης Cepheus –I = ο Κηφέας

Cassiope: ονομ.ενικ. του θηλ. ουσιαστ. Α' κλίσης Cassiope – Cassiopes= Κασσιόπη

Andromedam: αιτ. ενικ. Του θηλ. ουσιαστ. Α' κλίσης Andromeda-Andromedae= Ανδρομέδα

Filiam: αιτ. ενικ. Του. Θηλ. ουσιαστ.Α' κλίσης Filia-ae = κόρη

Habent: γ' πληθ. Οριστ. Ενεστ. Του ρήματος habeo-habui-habitu-m-habere2= έχω

Superba: ονομ. ενικ. θηλ. Του επιθέτου β' κλίσης superbus-a-um = περήφανος

Forma: αφαιρετ. Ενικ. του θηλ ουσιαστ. Α' κλίσης forma-ae = ομορφιά

Sua: αφαιρετ.ενικ. θηλ. της κτητ. Αντωνυμίας γ' προσώπου suus-sua-suum= δικός-ή –ό του

Cum: πρόθεση +αφαιρετική= με

Nymphis: αφαιρετ. Πληθ. του θηλ. ουσιαστ. Α' κλίσης Nympha-Nymphae= Νηρηίδες

Se: αιτ. ενικού της προσωπικής αντωνυμίας γ' προσώπου

Comparat: γ' ενικ. Οριστ. Ενεστ. Του ρήματος comparo-avi-atum-are1 = συγκρίνω

Neptunus: ονομ. ενικ. του αρσεν. ουσιαστ. Β' κλίσης Neptunus-I = Ποσειδώνας

Iratus: ονομ. ενικ. μετοχής παθητ. Παρακ. του ρήματος irascor= οργισμένος

Ad: πρόθεση+αιτιατική= σε

Oram: αιτιατ. Ενικού του θηλ. ουσιαστ. Α' κλίσης ora-ae= ακτή

Athiopiae: γεν. ενικ. του θηλ. ουσιαστ. Α' κλίσης Athiopia-ae = Αιθιοπία

Urget: γ' ενικ. οριστ. Ενεστ. Του ρήματος urgeo-ursi –urgere2 = σπρώχνω

Beluam: αιτ. ενικ. του θηλ. ουσιαστ. Α' κλίσης belua-ae= ακτή

- Marinam:** αιτ. ενικ. του θηλ. του επιθέτου β' κλίσης *marinus-a-um*= θαλάσσιος
- Quae:** ονομ. ενικ. του θηλ. της αναφ. αντων. *qui-quaе-quod* = ο οποίος-α-ο
- Incolis:** δοτ. Ενικ. του αρσεν. Ουσιαστ. Της α' κλίσης *incola-ae* = κάτοικος
- Nocet:** γ' ενικ.οριστ. ενεστ. Του ρήματος *noceo- nocui-nocitum- nocere 2* = αφανίζω
- Oraculum:** ονομ.ενικ. του ουδετ. Ουσιαστ. *Oraculum-I* = μαντείο
- Respondet:** γ' εν. οριστ. Ενεστ. Του ρήματος = απαντώ
Respondeo, respondi, responsum, respondere 2
- Regia:** ονομ. εν. θηλ. του β' κλ. επιθ. *Regius-a-um* = βασιλικός
- Hostia:** ονομ. εν. του θηλ. ουσιαστ. Α' κλ. *Hostia-ae* = σφάγιο
- Deo:** δοτ. Ενικ. του αρσεν. Ουσιαστ.β' κλίσης *deus-I* = θεός
- Placet:** γ' εν. οριστ. Ενεστ. Του ρήματος *Placeo, placui, placitum, placere 2*= αρέσω
- Tum:** χρον.επίρρημα = τότε
- Scopulum:**αιτ. ενικ. του αρσεν. Ουσιαστ. Β' κλίσης *Scopulus-I* = βράχος
- Adligat:** γ' εν. οριστ. Ενεστ. Του ρήματος *Adligo, -avi,atum,are 1*= δένω
- Belua:** ονομ. εν. του θηλ. ουσιαστ. Α' κλ *Belua-ae* = κήτος
- Movet:** γ' εν. οριστ. Ενεστ. Του ρήματος *Moveo, movi, motum, movere 2* = κινούμαι
- Repente:** τροπ. Επιρρ. =ξαφνικά
- Perseus:** ονομ. Ενικ. του αρσεν. Ουσιαστ. Β' κλίσης **Perseus-I** = Περσέας
- Calceis:** αφαιρετ. πληθ. του αρσεν.ουσιαστ. β' κλίσης *calceus-I*= υπόδημα
- Pennatis:** αφαιρετ. πληθ. του αρσεν. β' κλ. Επιθέτου **Pennatus-a-um**= φτερωτός
- Advolat:** γ' εν. οριστ. Ενεστ. Του ρήματος **Advolo, -avi,atum,are 1**= καταφτάνω
- Puellam:** αιτ. ενικ. του θηλ. ουσιαστ. Α' κλ. **Puella-ae** = κοπέλα
- Videt:** γ' εν. οριστ. Ενεστ. Του ρήματος **Video, vidi, visum, videre 2** = βλέπω
- Et:** συμπλεκτ. Σύνδεσμος = και
- Stupet:** γ' εν. οριστ. Ενεστ. Του ρήματος **Stupeo, stupui, -,ere 2** = θαμπώνομαι
- Hasta:** αφαιρετ. Ενικ. του θηλ ουσιαστ. Α' κλίσης **Hasta-ae** = ξίφος
- Delet:** γ' εν. οριστ. Ενεστ. Του ρήματος **Deleo, delevi, deletum, delere 2** = σκοτώνω
- Liberat:** γ' εν. οριστ. Ενεστ. Του ρήματος **Libero 1** = ελευθερώνω
- Valde:** ποσοτ. Επιρρ.= πολύ
- Gaudent:** γ' πληθ. Οριστ. Ενεστ. Του Ρήματος **Gaudeo, gavisus sum, gaudere 2** – ημιαποθετικό= χαίρομαι

ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ ΛΕΞΙΛΟΓΙΟΥ

ΡΗΜΑΤΑ:

1 ^η συζυγία	2 ^η συζυγία
Comparo ,avi,atum,are	Habeo ,habui, itum,ere
Adligo , -avi,atum,are	Urgeo , ursi,-,urgere
Advolo , -avi,atum,are	Noceo ,nocui,nocitum,nocere
Liberio 1	Respondeo , respondi,responsum,respondere
	Placeo , placui,placitum,placere
	Moveo , movi,motum,movere
	Video , vidi, visum,videre
	Stupeo ,stupui,-,ere 2
	Deleo ,delevi, deletum,delere 2
	Gaudeo , gavisus sum, gaudere 2 – ημιαποθετικό

ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ:

Α' κλίση	Β' κλίση
<u>ΘΗΛΥΚΑ</u>	<u>ΑΡΣΕΝΙΚΑ</u>
Cassiope	Cepheus -I
Andromeda-ae	Neptunus-I
Filia-ae	Deus/I
Forma-ae	Scopulus-I
Nymphae-arum	Perseus-I
Ora-ae	Calceus-I
Aethiopia-ae	<u>ΟΥΔΕΤΕΡΑ</u>
Belua-ae	Oraculum-I
Hostia-ae	
Puella-ae	
Hasta-ae	
<u>ΑΡΣΕΝΙΚΑ</u>	
Incola-ae	

ΕΠΙΘΕΤΑ

Superbus-a-um β' κλιτο = υπερήφανος

Marinus-a-um β' κλιτο = θαλάσσιος

Regius-a-um β' κλιτο = βασιλικός

Pennatus-a-um β' κλιτο = φτερωτός

ΥΠΟΛΟΙΠΕΣ ΛΕΞΕΙΣ

Suus-a-um κτητική αντωνυμία (δικός του)

Qui-quaе-quod αναφορική αντωνυμία (ο οποίος)

Repente επίρρημα = ξαφνικά

Valde επίρρημα = πάρα πολύ

Iratus μετοχή = οργισμένος

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

1. Να κλιθεί η συνεκφορά *superba forma sua*
2. *oram, beluam marinam, incolis, regia hostia, hasta*: να κλιθούν
3. *habent, comparat, urget, adligat, delet*: να κλιθούν στον ίδιο χρόνο
4. *ad Andromedam, incolis, calceis, superba*: να αναγνωριστούν συντακτικά

ΚΕΙΜΕΝΟ 5: ΕΝΑΣ ΛΑΤΡΗΣ ΤΟΥ ΒΙΡΓΙΛΙΟΥ

Silius Italicus, poeta epicus, vir clarus erat. XVII (septendecim) libri eius de bello Punico secundo pulchri sunt. Ultimis annis vitae suae in Campania se tenebat. Multos in illis locis agros possidebat. Silius animum tenerum habebat. Gloriam Vergili studebat ingeniumque eius fovebat. Eum ut puer magistrum honorabat. Monumentum eius, quod Neapoli iacebat, pro templo habebat.

19

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

Ο Σίλιος Ιταλικός, ο επικός ποιητής, ήταν ένδοξος άντρας. Τα δεκαεπτά βιβλία του για το δεύτερο Καρχηδονιακό πόλεμο είναι όμορφα. Τα τελευταία χρόνια της ζωής του παρέμενε στην Καμπανία. Σ' εκείνους τους τόπους κατείχε πολλούς αγρούς. Ο Σίλιος είχε ευαίσθητη ψυχή. Επεδίωκε τη δόξα του Βιργιλίου και περιέβαλλε με αγάπη το πνεύμα του. Τον τιμούσε όπως το παιδί το δάσκαλό του. Το μνημείο του, το οποίο βρισκόταν στη Νεάπολη, το θεωρούσε σαν ναό

ΛΕΞΙΛΟΓΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

- Silius:** ονομ. ενικού του αρσεν. Β' κλ. Ουσιαστ. Silius-ii/I= ο Σίλιος
- Italicus:** ονομ. ενικού του αρσεν. Β' κλ. Ουσιαστ Italicus-I= ο Ιταλικός
- Poeta:** ονομ. ενικού του αρσεν. Α' κλ. Ουσιαστ. Poeta-ae = ο ποιητής
- Epicus:** : ονομ. ενικού του αρσεν. Β' κλ.επιθέτου θετ. Βαθμ.= ο επικός
- Vir:** ονομ. ενικού του αρσεν. Β' κλ. Ουσιαστ. Vir-viri= ο άντρας
- Clarus:** ονομ. ενικού του αρσεν. Β' κλ.επιθέτου θετ. Βαθμ. clarus-I= ο ένδοξος
- Erat:** γ' εν. οριστ. Παρατ. του ρημ. sum-fui—esse= ήταν
- Septendecim:** αριθμ.επίθετο = δεκαεπτά
- Libri:** ονομ. πληθ. του αρσεν. Β' κλ. Ουσιαστ. Liber- libri=βιβλίο
- Eius:** γεν. εν. αρσεν. Της οριστ./επαναλ.αντων. is-ea-id= ο ίδιος
- De:** πρόθεση+αφαιρ. = για
- Bello:** αφαιρ. Ενικ. του ουδετ. Β' κλ. Ουσιαστ. Bellum-I = ο πόλεμος
- Punico:** αφαιρ. Ενικ. του ουδετ. Β' κλ, επιθ. Punicus-a-um= ο Καρχηδονιακός
- Secundo:** αφαιρ. Ενικ. του ουδετ. Β' κλ, αριθμ. επιθ.= ο δεύτερος
- Pulchri:** ονομ. πληθ. του αρσεν. Β' κλ.επιθ. Pulcher-ra-rum= ο όμορφος
- Sunt:** γ' πληθ. οριστ. Ενεστ. Του ρημ. sum-fui—esse= είναι
- Ultimis:** αφαιρ. Πληθ. του αρσεν. Β' κλ.επιθ. Ultimus-a-um = τελευταίος-α - ο
- Annis:** αφαιρ. Πληθ. του αρσεν. Β' κλ. Ουσιαστ. Annus-I= ο χρόνος
- Vitae:** γεν. ενικ. του θηλ. Α' κλ. Ουσιαστ. Vita-ae= η ζωή
- Suae:** γεν. ενικ. του θηλ. της κτητικής αντωνυμίας για ένα κτήτορα suus-a-um= ο δικός-ή-ο του
- In:** πρόθεση+ αφαιρ. = σε
- Campania:** αφαιρ. ενικού του θηλ. Α' κλ. Ουσιαστ. = η Καμπανία
- Se:** αιτ. εν. γ' προσωπ. Της προσωπικής αντωνυμίας
- Tenebat:** γ' εν. οριστ. Παρατ. του ρημ. Teneo, tenui, tentum, tenere 2= κρατώ, μένω
- Multos:** αιτ. πληθ. του αρσεν. Β' κλ.επιθέτου θετ. Βαθμ= πολύς
- In:** πρόθεση+ αφαιρ. = σε
- Illis:** αφαιρ. Πληθ. του ουδετ. Της δεικτ. Αντων. Ille-illa-illud= εκείνος-η-ο
- Locis:** αφαιρ. Πληθ. του ουδετ. Του ουσιαστ. Β' κλ.= ο τόπος Προσοχή: είναι ετερογενές: Πληθ.: loci-orum = χωρία βιβλίου (αρσεν.) και loca-orum = τόποι (ουδ.)
- Agros:** αιτ. πληθ. του αρσεν. Β' κλ. Ουσιαστ ager- agri= ο αγρός
- Possidebat:** γ' εν. οριστ. Παρατ. του ρημ. Possideo, possedi,possessum,possidere 2= αγρός
- Animum:** αιτ. ενικ. του αρσεν. Β' κλ. Ουσιαστ. Animus-I= η ψυχή

Tenerum: αιτ. ενικ. του αρσεν. Β' κλ. Επιθ. Tener-ra-rum= ευαίσθητος
Habebat: γ' εν. οριστ. Παρατ. του ρημ. Habeo-ui-itum-ere 2= έχω
Gloriae: δοτ. ενικ. του θηλ. Α' κλ. Ουσιαστ. Gloria-ae= η δόξα
Vergili: γεν. ενικ. του αρσεν. Ουσιαστ. Vergilius-ii/I = ο Βιργίλιος
Studebat: γ' εν. οριστ. Παρατ. του ρημ. Studeo,studui,-, studere 2=επιδιώκω
Ingenium: αιτ. εν. ουδετ. Του β' κλ. Ουσιαστ. Ingenium-ii/I= το πνεύμα
Eius: γεν. εν. αρσεν. Της οριστ./επαναλ.αντων. is-ea-id= ο ίδιος
Fovebat: γ' εν. οριστ. Παρατ. του ρημ. Foveo, fovi, fotum, fovere 2= περιβάλλω με αγάπη
Eum: αιτ. εν. αρσεν. Της οριστ./επαναλ.αντων. is-ea-id= ο ίδιος
Ut: παραβολ. Σύνδεσμος= όπως
Puer: ονομ. ενικού του αρσεν. Β' κλ. Ουσιαστ. Puer- pueri= το παιδί
Magistrum: αιτ. εν. αρσεν.του β' κλ. Ουσιαστ. Magister-I= ο δάσκαλος
Honorabat: γ' εν. οριστ. Παρατ. του ρημ. Honoro,-avi,-atum,-are 1= υμνώ, τιμώ
Monumentum: αιτ. εν. ουδετ. Του β' κλ. Ουσιαστ. Monumentum-I= μνημείο
Quod: ονομ. εν. ουδετ. Της αναφ. αντων. qui- quae -quod= ο οποίος-α-ο
Neapoli: αφαιρ. Εν. θηλ. του γ' κλ. Ουσιαστ. Neapolis-is
Iacebat: γ' εν. οριστ. Παρατ. του ρημ. Iaceo,iacui, iacitum,iacere 2= βρίσκομαι
Pro: πρόθεση+αφαιρ. =ως/αντί
Templo: αφαιρ. Εν. ουδετ. του ουσιαστ. Β' κλ. Templum-I= ο ναός
Habebat: γ' εν. οριστ. Παρατ. του ρημ. Habeo-ui-itum-ere 2= έχω

ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ ΛΕΞΙΛΟΓΙΟΥ

ΡΗΜΑΤΑ:

1 ^η συζυγία	2 ^η συζυγία
Honoro,-avi,-atum,-are	Teneo, tenui, tentum, tenere Possideo, possedi,possessum,possidere Habeo-ui-itum-ere Studeo,studui,-, studere Foveo, fovi, fotum, fovere Iaceo,iacui, iacitum,iacere

ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ:

Α' κλίση	Β' κλίση	Γ' ΚΛΙΣΗ
<u>ΘΗΛΥΚΑ</u>	<u>ΑΡΣΕΝΙΚΑ</u>	Neapolis-is θηλ.
Vita-ae	Vir- I	
Campania-ae	Liber- ri	
Gloria-ae	Annus-I	
<u>ΑΡΣΕΝΙΚΑ</u>	Locus-I	
Poeta-ae	Ager-ri	
	Animus-I	
	Puer-I	
	Magister-I	
	<u>ΟΥΔΕΤΕΡΑ</u>	
	Bellum-I	
	Ingenium-ii/I	
	Monumentum-I	
	Templum-I	

ΕΠΙΘΕΤΑ

Epicus-a-um= ο επικός
 Clarus-a-um= ο ένδοξος
 Pulcher-ra-rum = ο όμορφος
 Punicus-a-um= ο Καρχηδονιακός
 Secundus-a-um αριθμητικό επίθετο = ο δεύτερος
 Multus-a-um = πολύς
 Tener-ra-rum = ευαίσθητος
 Ultimus-a-um = τελευταίος-α – ο

ΥΠΟΛΟΙΠΕΣ ΛΕΞΕΙΣ

Septendecim απόλυτο αριθμητικό = 17
 Ille-illa-illud δεικτική αντωνυμία = εκείνος,-η, -ο
 Qui-quaе-quod αναφορική αντωνυμία = ο οποίος-α-ο
 Is – ea-id οριστική – επαναληπτική αντωνυμία = αυτός-ή-ό

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

1. Να κλίνετε: vir clarus, libri, vitae suae, agros, magistrum, puer
2. poeta epicus : να κλίνετε τη συνεκφορά
3. eius, quod, illis: να αναγνωριστούν γραμματικά και έπειτα να κλιθούν στον αντίθετο αριθμό και στα τρία γένη
4. sunt: να δοθεί στον άλλο αριθμό σε όλους τους χρόνους της οριστικής

5. tenebat, possidebat, habebat, fovebat, iacebat: να αναγνωριστούν γραμματικά και να γίνει χρονική αντικατάσταση.
6. Να αναγνωριστούν συντακτικά οι παρακάτω όροι:
Poeta, clarus, in Campania, eius, pro templo

